

FOLK OG LAND

Nr. 28. — 8. årgang

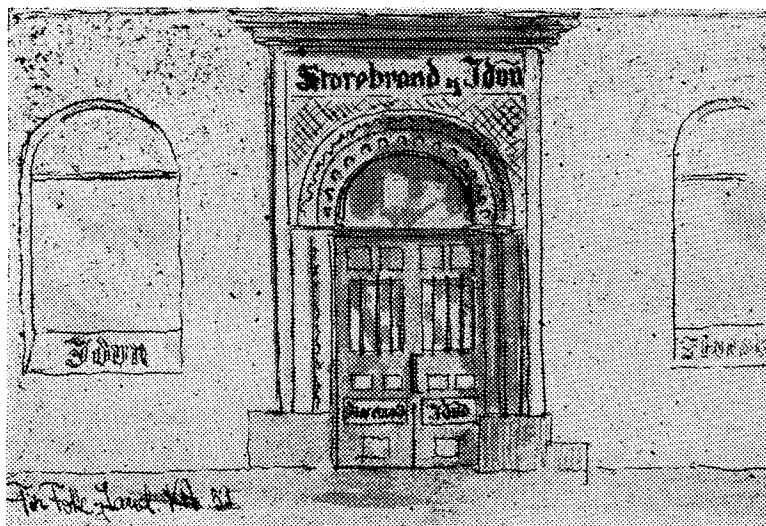
Lørdag 26. september 1959

LØSSALG 65 ØRE

Frontkjemperbarnas penger

Saken tvilsom - derfor ingen saksomkostninger tilkjent IDUN

Utdrag av byrettens dom, avsagt av dommer Friis Bull

Saksøkere: Guri Aspesletten med verge fru Gudrun Aspesletten, Hamar. Siri Schefstad, Hamar. Harald Skukkestad, Aramark.

«I okkupasjonstiden ble det av det daværende «Frontkjemperkontoret» tegnet 105 spareforsikringer i Det Norske Livsforsikringsselskap IDUN — til fordel for umyndige barn hvis norske fedre hadde meldt seg som frivillige på tysk side og falt under krigstjeneste.

Den underfundige

Om professor Johan Vogts underfundigheter skriver H. Franklin Knudsen

PÅ SIDE 3

Hver av disse forsikringer ble tegnet etter at barnets far var faldt og forsikringssummen skulle utbetales på bestemt dato, i alminnelighet ved fylte 18 år. Samtlige forsikringer forfalt til utbetaling først mange år etter at okkupasjonen ble bragt til opphør. På politen hadde selskapet ført på denne påtegning: «Forsikringstageren har i forsikringsforlaget bestemt at politen er skjenket som gave med full eiendomsrett for barnet. Dog kan den ikke borttransporteres eller belånes eller heftes på annen måte. Dør barnet før utbetaling finner sted, skal politen ved forfall utbetales til barnets forsørger. Politen er uangripelig av kreditorer». Samtlige poliser ble betalt fra Frontkjemperkontoret som også fikk tilsendt polisene, kvitterte for disse og sendte dem videre til barnas verge.

I brev av 18. oktober 1946 til Justisdepartementet tok Erstatningsdirektoratet opp spørsmålet om lovligheten av disse forsikringspoliser. Etter at saken var behandlet av Finansdepartementet og Justisdepartementet, skrev ED den 23. april 1947 til h.r. advokat Arnesen og meddelte at Direktoratet hadde fått medhold hos Finansdepartementet og Justisdepartementet i at de forsikringsavtaler som ligger til grunn for omhandlede poliser er ugyldige, og at premiene må betales tilbake. Under henvisning

Forts. s. 8

Sveriges grufulle krigsforbrytelse

Da den svenske samlingsregjering utleverte tusenvis av tyske soldater til Sovjetsamveldet — En av de få overlevende skriver bok om skjendselsåden

I disse dage da Norges land oversvømmes av bøker om tyske krigsforbrytelser og Anne Franks falskede dagbok ruller over filmteppene, kan det kanskje ha sin interesse å trekke frem igjen også en annen krigsforbrytelse som det vanligvis ties hårdnakket om. Denne gang er det en som ble begått av det «nøytrale» Sverige og hvor ofrenes antall er tusener. Vi gir ordet til vår svenske kollega «Fria Ord», som vel må forutsettes å kunne gi en korrekt beskrivelse av det som foregikk. Også bildene er hentet fra dette blad:

«Pottets batonger arbeidet i ett og slo mennene bevisstløse —»

«En av de mest opprørende kapitler i siste krigshistorie» — slik betegnes i dagens Vest-Tyskland Sveriges utlevering i slutten av 1945 til Sovjet av de nærmere 3 000 tyske soldater, som i krigens slutfase som flyktninger for den røde armé søkte og ble garantert asyl i vårt land (Sverige).

Hvis svensk demokrati med dets politiske og kulturelle spisser har trodd at de gjennom i de forløpne fjorten år daglig å male opp hissende løgner om Tyskland og dets folk selv skulde kunne unngå anklager for en av de uhyggeligste krigsforbrytelser, så

har en tatt feil. Utleveringen i året 1945 kommer alltid til å krone svensk demokratis våpenskjold. For av de tusener tyske soldater som ble overgitt til en sikker død i de sovjetiske slaveleire, har det lyktes noen få å redde livet, og de står nå som vitner og anklagere fra den andre siden av graven.

Nettopp i disse dager presenteres på bokdiskene i Vest-Tyskland en skildring fra Backamoleiren skrevet av en av disse overlevende Hans-

Helmut Barkenthin under titlen «Camp der falschen Hoffnung» — det falske håps leir. Den former seg som et forferdelig 'accuse mot det regime som så villig fungerte som Sovjets slavejegere i vårt land.

Hans-Helmut Barkenthin var ansatt i en Hamburgerbank, da han i 1941 ble mobilisert som 19-åring og sendt til østfronten hvor han kjempet til krigens slutt. I mai 1945 befant han seg blandt de retirerende tropper som ble trengt opp på Hela-halvøya av de røde soldater, og de var her helt avskåret fra det vestlige Tyskland. Størsteparten av tyskerne overgav seg, mens andre tok sjansen på å flykte over Østersjøen i små kuttere, fiske- og robåter. Mange omkom i ilden fra sovjetiske sjøstridskrefter, men det lykkedes noen tusen å nå det nøytrale Sverige. Blandt dem Barkenthin og en kamerat, som etter en ferd i vanlig robåt, næsten halvdøde etter strabassene ble tatt hånd om av en svensk torpedobåt utenfor den skånske sørkysten. De ble ført inn til lasarettet i Ystad, hvorfra de etter behandling ble overført til Backamoleiren i Bohuslen, hvor det allerede befant seg omkring tusen tyske soldatflyktninger.

(Forts. s. 2).

«Det tok adskillig tid før politiet hadde fått rensert opp hele plassen — —»

«BARBARKVINNE» ER GJENOPPSTÅTT

Det er pussig å legge merke til hvilken ensrettet verden vi er blitt velsignet med etter at Gerhardsen-demokratiet fikk hasen på den «nazisme» som en påstod tok knekken på enhver individuell utfordring. En skal ikke våge å trække mange skrittene utenfor de baner for det norske folks liv som karer ved Youngstorvet har trukket opp, før en har hele koblet i hælene, med den borgerlige kjøter «Dagbladet» i spissen.

Fremdeles, femten år etterpå aksepteres uten kny alle de tåpelige løgnhistoriene fra verdenskrigens propagandakjøkkener, selv av folk som bedre burde vite, fordi historiene er temmelig nær de samme som de en for 40 år siden serverte om keiser Wilhelms Tyskland, og det var da visselig ikke «nazistisk».

Vi har igjen fått en hetsbok på norsk om SS-mennenes herjinger og forbrytelser. Alltid er det fra «autentisk» hold de kommer disse historiene, og mest inntrykk gjør det naturligvis når en som påstår seg å være tidligere SS-mann for god betaling «angrer» offentlig i artikler og bøker.

Flere velanskrevne jurister, som var knyttet til den amerikanske okkupasjonshær i Tyskland i 1945 har åpent og under fullt navn hevdet i amerikanske aviser at alt snakket om «gasskamre» er løgn og bedrag. De har selv undersøkt i leirene på denne side av jernteppet og slår fast at det ingen sannhet er i påstandene. «Folk og Land» har gjengitt noen av disse uttalelser hentet fra amerikanske blad. Men alt dette preller av på de hjemlige demokratiske raulkoller. For dem er den lurvete britiske lord Russel of Liverpool, Israels gamle venn og medhjelper, det store sannhetsvitne.

Det som forbauser en mest er som nevnt at ikke folk som opplevet også første verdenskrig kjenner igjen de gamle løgnene, de som britene dengang etter krigen åpent erkjente var løgn. For dette som fortelles idag om SS-mennes «menneskestutteri» er jo gammelt nytt. I slutten av første verdenskrig utkom det i all hemmelighet her i Norge en bok som var like pornografisk som Mykles siste. Dengang kunne en naturligvis ikke være bekjent av å lese slikt, noe, men i hemmelighet ble den naturligvis lest av iallfall unge menn. Den bok jeg sikter til het «Barbarkvinne» og den var - for øvrig i likhet med Mykles bok - ikke utelukkende pornografisk. Den var til og med en knusende satire over alle de britiske krigsløgnene. Og i denne bok forekom også naturligvis historien om og inngående mykleskildringer av «menneskestutteriet». For tyskerne trengte naturligvis også dengang førsteklases fysisk utrustede mennsker til «å erobre verden» med!

Det er fåfengt å ergre seg over at denslags sprøyt kan gå i folk som roser seg av å være opplyste. En får akseptere dumheten som den dessverre foreligger. Verre er

det naturligvis å akseptere den når den imellom dukker opp hos «våre egne», når de for å tekkes løgnerne og «demokratiet» offentlig trer frem og aksepterer at Hitler «naturligvis» var en «forbryter», at Quisling var en «landsforræder» og at SS-folk var noen grufulle banditter uten undtagelse. Vi som selv i retten har fått personlig føle hva sannhet det er i «demokratienes» påstander, burde ikke ha vanskelig for å innse at det sikkerlig ikke er mere sant i den andre hetspropagandaen. Det mest nedslående av alt er gamle «nazister» som har godtatt motstandernes argumentasjon og som stiller seg som en slags garanter for riktigheten av vrøvlet!

En trøst er det at meningsterroren ikke bare har rammet de svake innen våre egne rekker. Hele det norske borgerlige samfunn er i samme situasjon. De som programmessig skulle være motstandere av den halvmarxistiske velferdspolitik og av den sosialiseringsspross som foregår i dette land under ledelse av de gamle Mot Dag-ister, de våger faktisk ikke lenger offentlig å vedstå seg sitt politiske syn. Det er blitt en slags forbrytelse dette ikke å være enig med de styrende halvmarxister på det politiske og økonomiske felt, på samme måte som det i vårt moderne demokratiske samfunn er en forbrytelse å være enig med Platon! Da er en «nazist» og bør helst sitte bak lås og slå, på det at Arbeiderpartiet i fred og ro kan få ødelegge vårt norske samfunn.

Grotesk blir situasjonen når det gamle stolte Høyre, som hevder å ha en misjon i dagens politiske kamp og som offisielt går inn for å frigjøre næringslivet fra det marxistiske strupetak, av frykt for ikke å være «demokratiske» nok etter «Dagbladet»s oppskrift, offentlig tar avstand fra det Libertas som har nøyaktig samme formål! En vet ikke enten en skal le eller gråte av slikt politisk pølsevas, og en spør seg selv hva nytte det kan være for noen å stemme på slike «kjempere». Og Høyre er ikke alene om dette. Det siste er at også Senterpartiets organiserte ungdom løper hen og offentlig angriper Libertas som intet ondt har gjort dem, mens de ikke har et steins ord å si om den politikk som holder på å tyne livet av den norske bonde og det halvmarxistiske parti som representerer det diametralt motsatte livssyn av det som bør og må være bondens. Forstå det den som kan!

Hvor forløyet og forvrøvlet det hele er, ser en best av de ångrep som blir rettet mot forretningsbladet «Farmand» fra «Arbeiderbladets» side. «Farmand» — og «Drammens Tidende», som har våget å være enig med dette blad — beskyldes for å opptre «utilbørlig, illojalt og ansvarslost» fordi bladet har våget å opplyse utlandet om den økonomiske politik som drives i Norge. Grunnen til raseriet er naturligvis at slike opplysninger kan skade den vel-

Doktor

KÅRE AUGENSEN

er død

Doktor Kåre Augensen i Bergen, en av våre lidelsesfeller fra rettsoppgjøret i 1945 er død. I 25 år hadde han vært distriktslege i Ullensvang i Hardanger og var videnskapskandidat som den beste lege på de kanter, men under okkupasjonen begikk han den forbrytelse å melde seg inn i NS og la seg velge inn i herredstyret, da så freden brøt ut i 1945 ble han og hans familie kastet ut av legeboligen, selv ble han arrestert og hans frue kom for en tid på nerveklinikk.

Men i den beryktede landsvikleiren Espeland ved Bergen ble han vår lege, og etter at han opptok sin praksis i Bergen søkte alle «landssvikere» fra Bergen og distriktene til ham, og bedre lege og venn kunne vi ikke ha. Han hadde gjort det til en usvikelig regel, at ingen «landsviker» eller deres familier skulle betale. — De skal behandles gratis! sa han, og ingen fikk ham bort fra denne regel.

Doktor Augensen var en av disse samvittighetsfulle, sjeldne leger av den gamle huslegetypen, som ikke bare laget de legemlige skavanker, men var sine pasienters venn og fortrolige. Han var en sann kristen, som så sin gjerning som et kall fra Gud og

signelsesrike virksomhet den så mangfoldige Trygve Lie nå skal ta opp: den å selge Norge til den utenlandske kapital. «Arbeiderbladet» gjør ikke noe forsøk på å benekte riktigheten av det «Farmand» opplyser, men det er naturligvis både «udemokratisk» og «utilbørlig» å hevde en annen mening enn den autoriserte. Kanskje det til og med er «nynazistisk» for alt vi vet. Men hvis det er «utilbørlig og ansvarslost» bare dette å berette om det som foregår i Norge idag, hva skal en så si om dem som driver denne virksomhet som ikke tåler dagens lys?

Når en ser hvorledes meningsterroren hersker i dette land og hvor uendelig feige og undfallende de er de som tilhører «opposisjonen», så er det naturligvis heller ikke forbausende at så få våger offentlig å ta avstand fra de uhyrligheter som fant sted i rettens navn etter okkupasjonen. Det er ikke å verte at folk som ikke engang våger å vedstå seg sitt parti-program og sitt livssyn skal våge å ta ad notam den urokkelige dokumentasjon om urett og overgrep som er lagt frem de siste ti år. En kunne jo bli beskyldt for «nynazisme»!

Det er her som på så mange andre områder meningsterroren og det åndelige diktatur som hersker, kledd i det forlorne «demokratis» narrekappe.

Sveriges krigsforbrytelse -

(Forts. fra s. 1).

Man hadde altså nådd asyl etter fire års fryktelige krigsopplevelser. Det hele var som et under, og forfatteren har ikke ord nok til å uttrykke sin taknemlighet mot den svenske oberst som fungerte som leirsjef, og som hilste dem «som en far»:

«— Jeg ønsker dere, mine unge venner, et fredelig rekreasjonsopphold i denne vakre leir, og fremfor alt håper jeg at dere her i Sverige så snart som mulig må glemme den skrekk dere har gjennomgått i krigen. Må dere samle nye krefter, for jeg er overbevist om at gjenoppbyggingen av deres fedreland krever sunne og sterke menn».

Om flyktningene noen sinne hadde næret minste tvil, så var den nå blåst bort: denne leir var en stasjon på veien til frigivelsen, til hjembygden, til Tyskland. Og etter de fryktelige frontår virket det hele paradisisk med god

ikke bare som et levebrød, det viktigste for ham var å hjelpe. Han tenkte ikke på seg selv, selv nå etter at han fikk den farlige hjertesykdom som gjorde ende på hans liv, fortsatte han som lege, tilsist med bare 2 timers kontortid pr. dag, til han falt om og måtte bærers i seng.

Den voldsomme søkning han fikk, ikke minst fra distriktene, gjorde at venteværelset alltid var sprengt, særlig berømt var han for sine naturlegesprøyter mot gikt, reumatisme og andre sykdommer, mangfoldige er de som ble hjulpet etter å være oppgitt av andre leger. Også for sin urtete for avføring og magesmerter, er han kjent, til dette kom at han nærmest var spesialist på eksem og hudsykdommer.

Som det store og sjeldne menneske han var, ble han selvsagt forfulgt av myndighetene, selv etter at han hadde fått sin veldige praksis. Det er vel slik at de gode alltid skal forfølges, den beste hengte de som bekjent på et kors. Slik ble hans liv ikke så lite av en tragedie, men han bar sine lidelser uten en klage.

Nå er han borte, vi har mistet «vår doktor», som vi var så gla i og som hjalp oss så ofte. Mandag 21. fulgte vi ham til hans siste hvilested, men der er hundreder, ja, tusener, rundt omkring som vil savne doktor Kåre Augensen.

CARL LIE,

Vår bønn:

Skriv kort og adresser brevne til redaksjonen, ikke til redaktørene privat.

og rikelig forpleining, utmerkede barakker og fullstendig frihet bak en piggråd som mere fantes der for et syns skyld. Intet forstyrret gledet og hver eneste gjenværende misstanke om en mindre gunstig utvikling ble drevet vekk etter en samtale som den tyske leirledelse - en general - sammen med sine offiserer hadde med leirens svenske offiserer.

Den tyske general hadde fått lese et utenlandsk pressetelegram om at det skulde skje en utlevering av de i Sverige internerte tyskere og balter til seiersmakterne. Da han nevnte dette for de svenske offiserer, brast de i en spontan latter, og leirsjefen forklarte at bare tanken på at Sverige skulde kunne gjøre noe slikt var en fornærmelse. Generalen hadde med lettelse mottatt denne forsikring og erklært at han selv ikke hadde trodd på meddelelsen: «Den ville jo bety et brudd mot Genferbestemmelsene, og» — sa han — «jeg tviler ikke et sekund på at Sverige aldri vilde gjøre seg skyldig i et slikt brudd på traktatene». Hvorpå den svenske leirsjefen reiste seg og rakte den tyske leireldste hånden med ordene: «Det forsikrer jeg dere på mitt ord som offiser, herr general, og jeg er overbevist om at mine nærværende offiserer er av samme mening».

Det er mot denne bakgrunn de fortsatte hendelser fremtrær som mest vanærende for vårt land, skriver «Fria Ord». Samme forsikring om beskyttelse av de tyske og baltiske soldater i overensstemmelse med internasjonale rettsregler ble gitt av den militære distriktskommando og andre høye representanter for forsvarsmakten — i noen tilfeller da større kontingenter av flyktninger på sjøsikre båter nådde svensk havn, valgte man i tillit til disse garantier å bli i Sverige istedenfor å fortsette ferden til den vesttyske kyst.

I Backamoleiren begynte en imidlertid etter som månedene gikk så smått å forbauser seg over at den svenske stat påtok seg disse omkostninger med leirholdet istedenfor å transportere flyktningene tilbake til deres hjemland. Og tilslutt lekket sannheten ut: Den svenske samlingsregjering hadde allerede i mai måned i en like hemmelig som skjendig avtale forpliktet seg til å overlevere de tyske soldater til Sovjet. Og i november var den da sittende sosialdemokratiske regjering rede til i lydighet overfor tyranniens røst å sette iverk dette fryktelige vinterblot på vergeløse men-

(Forts s. 7).

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UFEAVIS

Redaktører:

ODD MELSON, ansvarlig
ALEXANDER LANGE**BAK KULISSENE**

Det er pussig å legge merke til hvorledes det med passende mellomrom, og ganske utvilsomt i takt med visse begivenheter på det utenrikspolitiske område, skyller en bølge av gammel «antinazisk» propaganda over verden. Her oppe i avkroken kommer dønningene riktignok adskillig senere enn på hovedskueplassene, men naturligvis får vi også vår rike- lige og beskikkede del.

Nettopp nå er vi midt oppe i disse strømmhvirlene av hets igjen. På årets boklister står det en rekke bøker i denne hets' tjeneste, på kinoene kjører en iherdig den evindelige Anne Frank sammen med andre filmer av samme type og kvalitet, og i alle aviser lufter da de forskjellige hetsens gjengangere sine meninger og sine løgner i forbindelse med alt dette lekke opplegget. Selv det grønne tre «Farmand» serverer sin faste side med «autentiske» bilder. Det er formelig så de vrir seg av vellyst over alle de lik og alle de redsler de formår å mane frem for sine godtroende lesere.

Merkelig nok kunde den krig som ble avsluttet for næsten femten år siden, og som det fremdeles kan øses så mye hets av, bare by på tyske krigsforbrytere. De på den annen side var pussig nok rene og uskyldshvite. Iallfall er det ikke en eneste avis i hele det ensrettede og kjempedemokratiske aviskoblet som har kunnet fortelle en aldri så liten stygg historie om «demokratiets og Europas forkjempere». Selv de røde borte i Sovjetsamveldet later til å ha tatt en pause i forbrytelsene akkurat mens verdenskrigen raste og mens de var allierte med alle «de gode» menn fra mange land.

En kunde faktisk næsten bli litt misstenksom over all denne uplettede godheten, særlig når pinlige kjennsgjer- ninger som mord på noen millioner tyskere, oppbrekking av kvinner og barn, atombomber og massegraver så klart antyder at det vel i denne krigen har vært slik som i de tid- ligere: at ondskapen og synden og den menneskelige for- nedrelse har vært så'n noenlunde likelig fordelt.

Vi skal komme nærmere tilbake til etpar av de bøker som er kommet ut i høst i et senere nummer. Det vi gjerne vil feste oppmerksomheten på idag er den bevisste fordreining og ensrettede løgnaktighet som alltid ledsager de rødes uten rikspolitiske manipulasjoner. Hver gang Sovjetsamveldet skal forsøke å slå en sprekk i den motstandsmur som er bygget opp i Vest-Europa omkring Tyskland, så startes en slik «antinazistisk» hetsoffesniv. Men naturligvis vet et- hvert noenlunde utrustet menneske at «antinazistisk» i den- ne forbindelse til syvende og sist er det samme som anti- tysk, eller rettere sagt anti-vesttysk, for det er jo ingen som forlanger noesomhelst av de østtyske folkedemokrater.

Særlig pinlig er det da å merke seg at det faktisk er den vesttyske lisenspresse selv som går i spissen for disse hets- felttog, som ene og alene kan gagne den røde makt i øst. Det er også rart å se hvor flinke de tyske myndigheter og det tyske rettsvesen er til å danse når disse mektige herrer spiller opp bak kulissene.

Det finnes som bekjent ingen stat idag som er så kjempe- demokratisk som Adenauers Tyskland, men en får si at demokratiet der som andre steder gir seg høyst merkverdige utslag. I sitt maihefte for iår beskjeftiget det meget sobre og høyst saklige og anstendige tyske tidsskrift «Nation Eu- ropa» seg med spørsmålet om hvem som hadde skylden for verdenskrigen.

En skulde tro at det måtte være lov til å legge frem en slik dokumentert mening i et demokratisk land, men ikke hos Adenauer, nei. På foran- ledning av et av hetsbladene, «Frankfurter Allgemeinen Zeitung» tok Amtsgericht i

**Deutsche Handelskammer
in Norwegen**

Statuttene for Handelskam- meret bestemmer i § 5: Ordinært medlemskap må søkes skriftlig, og godkjennelse skjer ved sim- pelt stemmeflertall i styret —

Fortsatt medlemsfortegnelse:

A/S Det Norske Cheviotspinne- ri postboks 42, Fredrikstad.

A/S Det Norske Fiskefilet Kom- pani, Bratøra, Trondheim.

Det Norske Nitridaktieselskap, Aluminiumfabriken, Solligaten 1, Oslo.

Det Norske Zinkkompani A/S, Eitheim.

Det Søndenfjelds Norske Dam- skibsselskap, Prinsens gt. 1, Oslo.

Det Stavangerske Dampskibs- selskap, postboks 45, Stavanger.

«Deutsche Zeitung In Nor- wegen», Akersgaten 51, Oslo.

(Hos Aftenposten).

Hans Døderlein jr., Kolonial- warenagentur, Ø. Slottsgt. 18/20 Oslo.

Brødrene Døhlie A/S, Textil- agentur, Prinsens gt. 6, Oslo.

Jens Dragøy, Fischexport, Tromsø.

A/S Drammens Jernstøberi & Mek. Værksted, Eisen- u. Stahl- giesserei, Drammen.

Drammens Lampefabrikk A/S, Drammen.

Drammens og Oplands Nye Privatbank A/S, Drammen.

A/S Drammens Tobakksfab- rik, Drammen.

Peter Thr. Duborgh, Versiche- rung, Agentur, Postboks 364, Oslo.

Olvind Dvergsten, Papieragen- tur, Rådhusgt. 5 b, Oslo.

Egeberg & Mohn, Agentur geschäft, Rådhusgt. 5, Oslo.

A/S Egersunds Fayansefabriks Co., Egersund.

Ved slutten av det første for- retningsår (31. mars 1941) tallet Det Tyske Handelskammer i Norge 512 tyske og 833 norske medlemmer. Vi fortsetter med- lemslisten i neste nr.

Coburg saken opp og retten beslagla kort og godt vedkom- mende nummer av Nation Europa med følgende eien- dommelige begrunnelse: «I omhandlede hefte av tids- skriftet «Nation Europa» be- fatter artikler og beretninger seg med spørsmålet om skyl- den for annen verdenskrig 1939—45. Tendensen i bidra- gene er delvis entydig rettet derhen, at jødene, frimureriet og den internasjonale høy- finans ved siden av britene trer frem som krigsskyldige. Det blir derunder uforblom- met hevdet den skakkjorte oppfatning at det ikke var «Det tredje rike» som var skyld i krigen, og at det hel- ler, ikke var tilstrekkelig rustet til krig i 1939».

Så i det demokratiske Adenauer-Tyskland, er det

H. Franklin Knudsen:

Johan Vogts underfundigheter

Rapport om Norge, utarbeidet av Ivan I. Starosj, utgitt med forord av Johan Vogt.

Det er forfriskende, at der ennå i Norges politiske ørken er ett oppkomme, som med jevne mellomrom gir en frisk dusj over den støvete parti- politikk. Jeg sikter nu til Jo- han Vogt, professor i den fi- ne ironi og også i statsøko- nomi.

Vi som er så vel vant til å måtte trække i dumhetens og tomhetens søledam, omgitt på alle kanter av gamle utslit- te frafer, historisk uvitenhet, rettslig villfarelser, økonomisk undertrykkelse fra «godviljens menn», bør mer enn noen and- re sette pris på at der ennå fin- nes selvstendige og tenkende personligheter. Med interesse kan vi notere oss, som en sort barometer eller seismograf, at Vogts elskverdige angrep på det politiske tanketull, ikke be- virket den ringeste rystelse. Norges politiske liv er nu i hendene på folk, som overhodet ikke tenker politisk, men bare på egne småtterier og fordeler. Norge er blitt et land uten per- sonligheter, meninger og mot.

Når man ser tilbake på den kamptid, vi hadde før den 9. april 1940, mot den nuværende hersker-klikk, hvorav ennå ike en eneste er trukket til an- svar for skylden for Norges ok- kupasjon, så må man storligen forundres over hvor sløvt det norske folk er. Vi profeterte på tusener av folkemøter nettopp det historiske forløp, som vi vil- le bli et offer for, hvis disse folk fikk styre landet. Få ville høre. Så fikk de føle. Men øyensynlig ikke føle nok. Etter 5 år i angst og tåpeligheter med de derav følgende ubehagelige konsekvenser, så kastet man seg over oss og hyldet de rømte u- skyldigheter. Brakte hele det gamle marxist-inifiserte preste- skap til makten, men nu hvil- ket under hadde ikke skjedd, jo man bare glemte fortiden og overtok en hel del av våre ide- er. Våre ideer hadde nemlig fremtiden for seg, derfor var de så farlige for dem. Men ånden bak tankene, den evnet de ikke å forpakte. De manglet hva man kaller karakter, marxis- men hadde møllspist deres sjel. Derfor er velferdsstaten blitt en hul broder. Man har forsøkt på basis av den ma- terialistiske historieoppfat- ning (marxistiske) å skape gode kår for folket og over- hodet ikke befatte seg med

altså utilstedeilig å hevde en begrunnet mening i strid med den autoriserte. Så blir en straffet og beslaglagt. Det får'n si er noe til demokrati og åndsfrihet! Men hva er det så en bebreider Hitler og nasjonalsosialismen?

de problemer som også gir et folk noe «å leve for».

Parolene: demokrati og frihet evnet man ikke å gi noe inn- hold. Demokrati ble den største masses rett til å gjøre hva den vil med den mindre masse. Be- grepet frihet er blitt redusert til det motsatte av å sitte i feng- sel eller konsentrasjonsleir. Ån- dens frihet, friheten til å tenke selvstendig, gjøre seg opp egne meninger, er druknet i et hav av etterkrigspropaganda og ny- krigspropaganda. Dertil kom- mer sløvheten hos menneskene, som må slite med å skaffe seg flest mulige materielle forde- ler. De orker da ikke mere enn den kulørte presse og dens «opium for folket». Det var det de fikk i bytte for den gamle vranglære! Marxismen og de forskjellige nasjonalt betonte fascismer, var dog ideer — gale eller riktige. De inneholdt noe som opptok menneskesinnet og kunne få det til å handle, galt eller riktig. De skapte idealis- me og tro. Da mennesket ikke lever av brød alene, så hadde de dog sin misjon. Verdens- makten ligger nu i hendene på frafallets menn, det er dem som opprettholder maktbalan- sen og den kalde krig. Der kjempes nu om hvem som skal ha den høyeste levestandard. Man måler seg med hverandres antall kjøleskap og bil plus ka- lorier mat og penger. Hva er det for en kamp? Det er en kamp mellom rotter! Hva kam- pen burde stå om, det er gått i glemmeboken. Nemlig at det gode seiret over det onde, det måtte vel være livets mål. Alle de store åndsfyrster i menne- skehetens historie har pekt på dette. Også Hamsun. Forutset- ningen for å handle riktig er å tenke riktig. For å tenke riktig, må man kjenne sannheten om tingene, ellers tenker man galt. Dette norske folk tenker galt fordi nesten alt (bortsett fra fotballkamper) så er det sy- stematisk forført — både in- nenriks- såvel som utenriks- politisk.

Tilbake til Johan Vogt og hans bok. Vi bør være ham takknemlig for at han har hatt evnen og kraften til å skille seg ut fra ønsketenkningens menn. Står han alene eller represente- rer han en flokk som ennå holder seg stille?

Vi som man forsøkte å druk- ne i «et hav av sau», bør alltid lytte etter de spede stemmer i tiden. Der såes få men gode tankevekkende frø. Kjøp der- for Johan Vogts fine ironiske satire over samtidens maktha- vere. Les den og gi den bort. Skal vi få oppreisning, må vi dessverre også påta oss den oppgave å få folk til å tenke.

H. Franklin Knudsen.

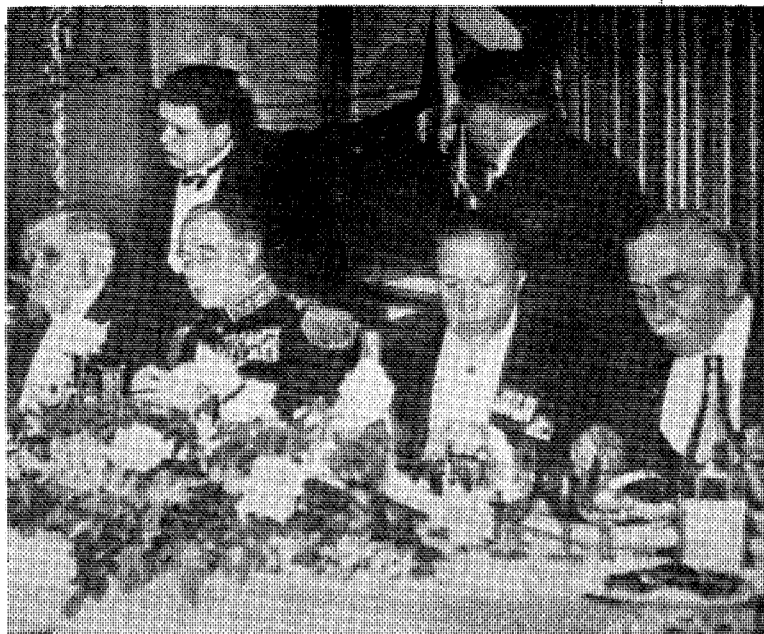
**Averter i
FOLK OG LAND!**

Lørdag 26. september 1959

FOLK OG LAND 3

BAK KULISSENE:

Paris — London — München

En bankett i Paris. Nr. 2 fra høyre er den engelske sendemann i Paris, Sir Eric Phipps. Til høyre ved siden av ham Lord Milner, til venstre general Gamelin.

UTVEIEN

Opphisselsen er stor hos de forsamlede herrer av ministeriet Daladier. Henleins ultimatum til Prager-regjeringen, som krever opphevelse av standrettene, tilbaketrekning av det tsjekkiske statspoliti og de tropper som ligger i kasernene, har foreløpig ikke ført til noe — men det kan skje noe når som helst. Og hvis det skjer noe, hvis tsjekkerne plutselig marsjerer, så må også Frankrike gå til krig, og det en krig som det ikke er rustet for og som det ikke har noen luftflåte til — — — Edouard Daladier sitter ved skrivebordet, rød i ansiktet og med albuen støttet mot skriveunderlaget. Han stirrer frem for seg. Utenriksminister Bonnet snakker heftig til Daladier. «Det må skje noe! Det må gjøres noe! Ett eller annet må det gjøres! Vi kan da ikke la oss drive inn i krigen av tsjekkerne som fe som føres til slaktebenken!» —

Da griper Daladier telefonen som fører direkte til kanselsjefen. «Sett meg straks i forbindelse med herr Chamberlains tjenestebolig i Downingstreet! Sørg for at ingen på kontoret kan lytte. Enhver mulighet for at noen kan avlytte samtalen må sjaltes ut! Forstått?!»

Daladier legger mikrofonen på plass. Det går noen minutter. Førlige minutter — — Hva kan der ikke skje i disse minutter der ved den tsjekkiske grense — — kanskje en tsjekkisk offiser i dette øyeblikk gir en ordre som gjør all ytterligere samtale med London nyttesløs — — Og hva vil Daladier si i denne samtale? Hva har han bestemt seg for i disse siste avgjørende minutter?

Da — ringer telefonen. — «London, herr president!» Daladier tar mikrofonen. Han hører stemmen til sin kanselsjef: «Hallo! Hallo! Ministerpresidenten

her! Han vil gjerne tale med herr premierministeren personlig!» Så: «Her er forbindelsen, herr president!»

Daladier gjør det. Han prøver sitt engelsk: «Hallo, Minister Daladier speaking! — — How are you, Mister Chamberlain? I have thought — — — I have wanted — — — In those grave circumstances — —».

Edouard Daladier kommer ikke lenger. Hans dårlige engelsk-kunnskaper svikter ham i øyeblikkets opphisselse, og der over på den annen side av Kanalen prøver herr Chamberlain å sanke sammen restene av skolefransken. Slik radtrekker de begge den annens sprog uten riktig å forstå hva det er den annen vil.

Daladier lar fortvilet mikrofonen synke. «Er Phipps da ikke der?!» Med det mener han Sir Eric Phipps, den britiske gesandt i Paris, som man har bedt om å være tilstede ved dette møte. Og gudskjelov — i dette øyeblikk trer Sir Eric Phipps inn, avmålt, reservert, korrekt som alltid, og nå oversetter han det Daladier

Utenriksminister Georges Bonnet

sier til engelsk: «Stillingen er ytterst kritisk — — Herr Daladier mener at man ubetinget må prøve noe nytt — — Kan man da ikke få direkte kontakt med herr Hitler? Herr Daladier kan dessverre ikke gjøre det selv — — Men kan ikke De foreta noe?»

De tre franskmenn hører hvorledes Chamberlain svarer noe i telefonen, men de kan naturligvis ikke oppfatte hva han sier, for Sir Eric Phipps holder mikrofonen tett ved øret. Hva vil Chamberlain svare?

Nå legger Sir Eric Phipps mikrofonen vekk. «Herr Chamberlain må først overveie forslaget, men han er prinsipielt enig».

Ministerpresident Daladiers kanselsjef trer inn i sin sjefs arbeidsrum. Herr Roger Génébrier, som kaller Daladier for «patron» er knapt 40 år gammel. Han ser frisk og brunstekt ut, for han er nettopp kommet tilbake fra et ferieopphold ved den franske Riviera. Han henger ved Daladier og har bare den ene bekymring at Daladiers elskede, Marquise de Crusot så ofte viser seg her i ministeriet og hver gang later som om hun er hjemme her. Dessuten gir hun også uttrykk for bestemte meninger, som han finner «gyselige». Vaktmesteren har gitt uttrykk for den alminnelige mening da han ga marquisen titlen «la patronne». I det ligger det også en djerv dom over Daladier — for alle vet at han lar seg kommandere fullstendig av henne.

«Nå, hva er på ferde, gutten min?» spør Daladier. Han har ennå ikke fått noe svar fra London, men han har sovet litt og er uthvilt. Han har ennå ikke måttet gripe til flasken for å berolige seg.

«Herr Flandin er her».

«Nå, godt», svarer Daladier, og den tidligere minister Flandins store skikkelse trer inn. Han kommer i egenskap av president for den «demokratiske allianse», en forening over partiene som består av representanter for Sentrum og for det moderate høyre. Han var en av de mest uforsonlige kritikere når det gjaldt folkefrontregjeringen og går inn for et fornuftig oppgjør med Tyskland. Ellers er hans intime forbindelser med engelske politikere kjent. Han legger frem sin mening om den foreliggende situasjon og Daladier hører taus på ham.

«Herr Daladier», sier han meget alvorlig, «jeg vet nok at De har en lovlig rett til å beordre mobilisering, men jeg bestrider meget bestemt at De har moralsk rett til det. For mobilisering betyr idag praktisk talt det samme som en krigserklæring, og en slik kan i henhold til artikkel 9 i forfatningen ikke avgis uten etter forutgående vedtak av parlamentet».

(Forts. s. 7)

Hvorledes Peiping overvåker
650 millioner kinesere

I det røde rike hvor all personlighet skal utslettes til fordel for det kommunistiske massevesen

Mao Tse Tung,
Kinas røde keiser

Fra en beretning i det vesttyske tidsskrift «Deutscher Aufbruch» gjengir vi:

Den eldre mann som har navnet Aitik, så ut som en figur fra en Davy Crockett-film. — Han stod der med skjegg, værbitt ansikt og skarpsynte øyne. Drakten var: lærjakke, lappede bukser med knapper og en ekte vaskehjørnsue. — Sted for handlingen: en yppig grønn slette foran en grønn skog og i bakgrunnen sneklede, takkede fjell. — Bare landsbyen var ukjent, for Aitik bodde i fjellene over Urumchi i provinsen Sinkiang lengst borte i Nordvest-Kina.

Aitik var dyrlege i den omflyttende Kooperativ, som var kosakk-stammens siste sosialistiske erhvervelse. Men Aitik var ikke bare dyrlege og en betydelig mann. Han var også en viktig politisk personlighet, så å si en politisk medisinnmann. Han var det eneste medlem av det kommunistiske parti i denne nomadestamme. Han hadde en radio i sitt telt som Kooperativet hadde kjøpt til ham. Han delte ut aviser til de få lesekyndige, mens han leste dem opp for den store mengde av analfabeter. Hans frue fungerte som hans medhjelper. Hun var utdannet jordmor, sykesøster og ledet en liten sanitetsstasjon for førstehjelp, som hadde vist seg som et uforlignelig nyhetsbyrå.

Aitik var det siste og rimeligvis også det viktigste ledd i den kontrollkjede som gikk gjennom Kinas uendelige vidder. I hver landsby og hvert kollektivbruk, i hver fabrikk, verksted og skole, stod slike folk på vakt. Alle rede deres blotte tilstedeværelse var en advarsel om at regjeringen er allmechtig og også allvitende.

Aitik bodde en god dagsreise fra lokalregjeringen, det vil si fra partiets hovedkvarter i Urumchi. Der finnes det hverken telefon, eller telegraf som fører ut i det fjerne. Posten blir i beste fall utdelt to ganger i uken, om vinteren må en ofte vente i dagevis. Urumchi ligger over 1500 mil fra Peiping og en bruker to dage med fly for å komme dit, idet en bare flyr om dagen.

Dog er Urumchi åpenbart en del av det kommunistiske Kina. Der finnes det soldater i sine sleivete khaki-uniformer og likeså uniformerte politifolk slikt som i Peiping: Videre finnes de samme bilder av Mao-Tse-tung, de samme partilagord og retningslinjer og alle knep og krokveier som den kommunistiske kontroll benytter seg av.

Foruten aktivister som Aitik, finnes det utallige lyttere og angivere, som kommunistene kaller for patriotiske og våkne borgere. De sladrer på sin nærmeste familie og sine beste venner hos politiet og på de faste vitne-møter forteller de om en eller annen gjestgiver som hamstrer eller en byarbeider som kjøper på svartebørsen. Folk gjør dette fordi de er lært opp til at det er riktig. Alle disse angivere er amatører. Men det finnes også svært mange profesjonelle i det sterkt utbygde hemmelige politi. I Kina er det hemmelige politi virkelig hemmelig. Det eksisterer, men det er usynlig og umerkelig, og den fremmede som kommer til Kina kjenner det ikke og vet ikke hvorledes det virker. Man snakker ikke om det med fremmede.

Det fremgår av alt det som sies at hver eneste levende kineser uopphørlig lever under et politisk, moralsk og sosialt mikroskop. Tiden selv har lært folket å under-

Forts. s. 7.

LITT OM ESAUS GAMLE LAND

Omar Amin von Leers forteller om horittenes, edomittenes, og nabataernes gamle byer ved Seir-fjellene

VED DØDEHAVET

Det er ikke lett å komme til Petra, til byen som stråler i dypt rosarødt i aftensolen og som ligger halvveis mellom Det døde hav og Akaba-bukten. Først må en ta fly fra Amman, hovedstaden i Jordan, til Ma'an, hvor engang den berømte Gedschasjernbane fra den første verdenskrig endte, og så rider en på hest, kamel eller esel til Petra. Foran oss ligger fjellet Seir fra Bibelen, idag Gebel Esh Shera. Terrenget er delt opp i kløfter og her bodde ifølge 1. Mosebok, 36,20 horittene, som må ha vært et merkelig folk, avsprenget deler av de ariske stammer Mitanni's og Chatti's store vandring på veien til India og For-Asia. Disse horitter har bare vært små grupper av krigsfolk og røverridere. Noen av dem trådte i tjeneste hos de egyptiske faraoner, men så blåste ørkenvinden dem ut av historien. Som noen forhistoriske fund ved Petra viser, levet før dem omkring fjellet Seir den vest-europeiske Chelléen-kultur. Også den er forsvunnet.

Senere var dette merkelige Petra edomittenes land. Edomittene hørte med til den hebraiske folkebølge og var i likhet med de 10 israelstammer ikke opprinnelig ørkensmitter, men krigerske og plyndrende horder som kassittene hadde bragt med seg fra Kaukasus. Kassittene var et folk med indo-europeisk sprog. Deres guder var Suriash, sammenlignbar med sanskrit-inderne Surya, og Buriash, lik Boreas, grekerne Nordenvindens gud. Som en nordenvind feiet i virkeligheten også kassittene over Mesopotamia og tok med dit de horder av alarodisk rase fra Kaukasus som stod i deres tjeneste. Til disse horder synes også Abrahams stamme å ha hørt, den som slo seg ned i Ur i Kaldæa.

Da Isaks to sønner Esau og Jakob ble uenige, dro Esau til fjellet Seir og ble der stamfar for edomittene. «Så bosatte Esau seg i Seir-fjellene — Esau, det

er den samme som Edom» 1. Mosebok 36,8). Jakobs etterkommere og Esaus etterkommere ble bitre fiender. Edomittene grunnla en herlig kongeby på stedet hvor det nåværende Petra ligger. Når man stiger opp trinnene i denne by som er hugget ut i de røde klipper, så går en altså i dette lille tapre folks fotspor. Det fikk ingen fred fra de opfanatiserte Israels-stammer. Saul angrep dem (Samuel 14,47), men de hevdet seg. David undertvang dem og la garnisoner i landet (2. Sam. 8,14: «Og han la krigsmannskap i Edom, i hele Edom la han krigsmannskap, og alle edomittene ble Davids tjenere».) Han bortførte også de rikdommer han fant i Edom, hvor Petra — som dengang ikke het det — synes å ha vært en viktig karavaneplass. Salomo hadde edomittene under sitt herredømme, men under ledelse av en smed, for det bibelsk overleverte navn Hadad betyr smed (Første Kongebok 11,14), reiste det tapre folk seg mot Salomos herrevelde. «Han var en motstander av Israel så lenge Salomo levet» (1. Kongebok 11, 25). Hadad hadde i sin tid flyktet fra de fryktelige massakrer David og Joab foranstaltet: «For dengang David var i Edom, og hærføreren Joab dro opp for å begrave de falne og slo ihjel alle menn i Edom — i seks måneder ble Joab og hele Israel der, til han hadde utryddet alle menn i Edom — da flyktet Hadad med noen edomittiske menn som hørte til hans fars tjenere, og tok veien til Egypt». (1. Kongeb. 11, 15—17). Han vendte imidlertid tilbake senere for å forsøke å samle de forslavede rester av sitt folk. «Der modige mann synes å ha forsvunnet, men det fryktelig hjemsokte og nedslaktede folk synes å ha kommet seg igjen, fremgår det av utgravningene i Petra. Etter at den ble ødelagt av Salomo, synes den gamle festning å være blitt bygget opp igjen. Da Salomos rike hadde delt seg i to etter hans

Bør HAMSUN-saken gjenopptas?

Noen bemerkninger til Hamsunjubileet, som Morgenbladet og Farmand ikke ville trykke

Vårt blad har fått oversendt nedenstående artikkel som artikkelforfatteren for-gjeves har forsøkt å få inn i to av de blad som skryter av å være særlig liberale når det gjelder å slippe til andre meninger enn de autoriserte, nemlig Morgenbladet og Farmand. Morgenbladet begrunner sitt avslag med at det ikke deler det syn på oppgjøret som artikkelen gir uttrykk for. Det skriver altså det blad som for en tid siden tilkjennegav at det selvsagt vilde være plass for innlegg også fra fhv. NS, forutsatt saklig form og tone. Nå kan våre lesere selv dømme.

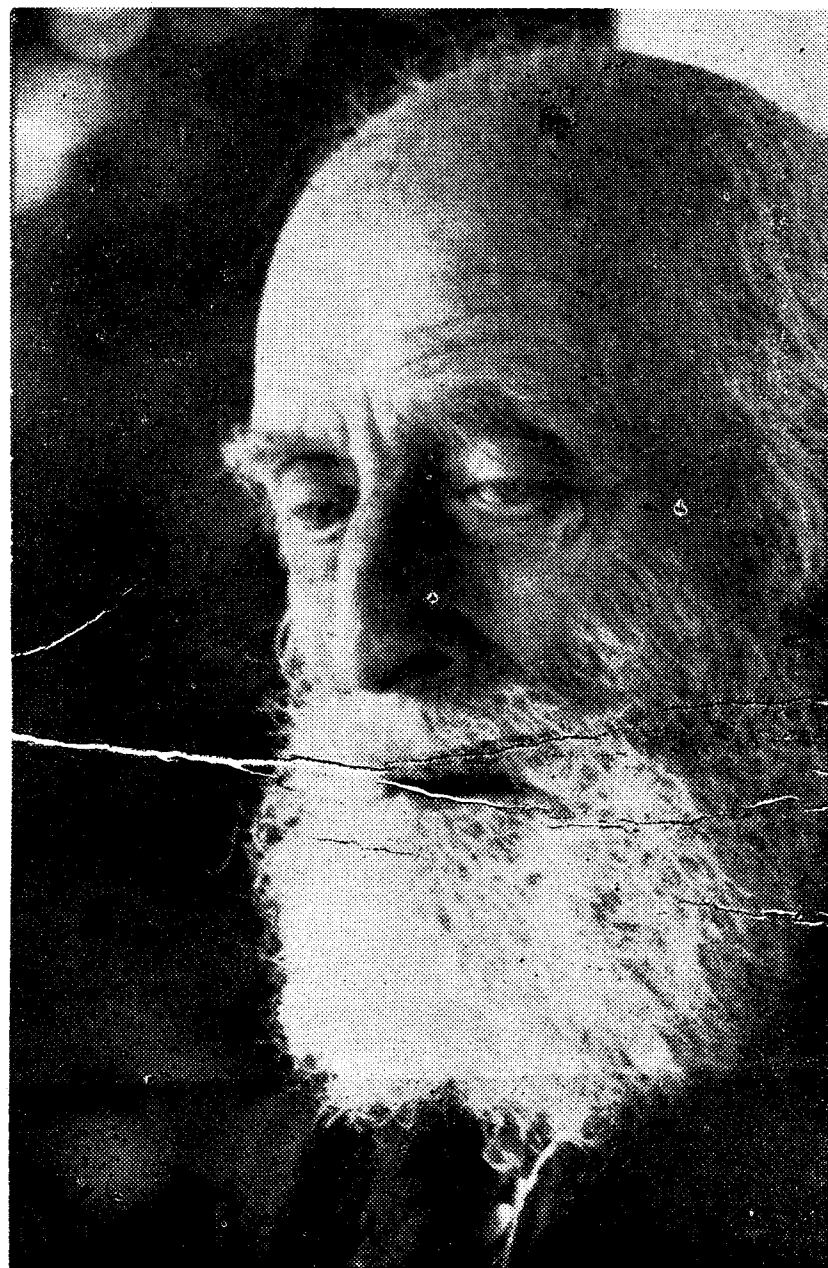
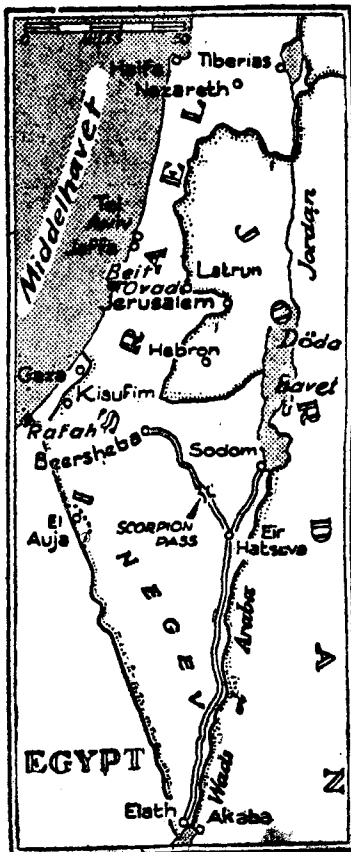
Farmands svar skal vi forbigå i taushet.

Og her er artikkelen:

Hamsun var én helstøpt personlighet. Det lå i hans natur å være som han var «fullt og helt, ikke stykkevis og delt». Hadde han levet nå, ville han vel ha reagert imot å bli delt i to — dikteren og landssvikeren — som grunnlag for en haltende norsk deltagelse i den europeiske feiring av jubiléet. Han ville antagelig forlangt å bli godkjent eller forkastet i sin helhet av sine landsmenn. — «Jeg er gammel nok til å ha mine egne retningslinjer» sa han i sin rettsforklaring. Etter å ha gjort opp for sin forgæelse mot «den kompakte majoritet», skulle han vel også ha krav på å bli fri for «svik»-etiketten, — en etikett

død, fortsatte edomittene sin uavhengighetskamp mot det sørlige rike Juda. Det er derfor ikke underlig at Det gamle testamente, som inneholder Juda rike

Forts. s. 6

som vel er en tragikomisk — for ikke å si Trangviksk — belastning for Norge etter europeisk syn på saken. Hva sier familien Hamsun til den tvetungede feiring av jubiléet? Var den representert i Aulaen?

Er det forresten noen grunn til å anta at «svik»-etiketten i sin tid var betryggende rettslig underbygget? Det bør den jo helst være, når en «rettsstat» ruinerer og vanærer nasjonalt en landsmann av europeisk format. «Jo, han ble dømt av Høyesterett», vil man si. Ja, det er så, men Høyesterett har avsagt forskjellige dommer som det er reist sterke innvendinger imot i forbindelse med etterkrigsoppgjøret. Det kan være tilstrekkelig å minne om de to diametralt motsatte kjennelser angående Stortinget av 1936, hver gang med 13 stemmer. Ennvidere om landssvikdommer for deltagelse i sportsstevne i okkupasjons-tiden og for sanitetstjeneste i samsvar med de gjeldende vedtekter for det internasjonale Røde Kors.

Det var som bekjent sterk

dissens i Høyesterett om det formelle grunnlag for det rettslige oppgjør, d.v.s den tilbakevirkende lov som var basert på eksilregjeringens strafferettslige anordninger fra London. Vår daværende fremste strafferettslige ekspert, professor Skeie, påviste i sin brosjyre «Landssvik» at den såkalte «Elverumsfullmakt» som lå til grunn for disse anordninger var uttrykkelig begrenset til en ramme som angitt i grunnlovens § 17. Den ga altså ikke eksilregjeringen myndighet til endringer i straffelovene. (J.fr. også stortingsmann Førres artikkel gjengitt i Fok og Land. Vår bemerkning).

Om de strafferettslige anordninger anførte professor Skeie i skriv til Stortingets justiskomiteé bl. a.: «Den ofte omtalte Elverumsfullmakt kan ikke anføres som lovgivningsgrunnlag. Heller ikke kan det være tale om konstitusjonell nødrett Jeg går ut fra at Høyesterett må tilside sette disse bestemmelser». Det er imidlertid disse anordninger som er

Forts. s. 6

HAMSUN-SAKEN

(Forts. fra s. 5).

lagt til grunn for dommen over Hamsun. I denne dom inngår delaktighet i det kollektive økonomiske ansvar som er fastsatt i anordning av 15/12—44, § 25). Om dette sier prof. Skeie at man må regne med at domstolene ikke vil finne grunnlag i gjeldende rett for et erstatningsansvar (overfor samfunnet, eller iallfall ikke for et sådant solidarisk ansvar» (Landssvik, s. 35). Han tilføyer: «De penger staten tar med hjemmel av anordningen kan bli dyre».

Professorene Frede Castberg og Andenæs har i skriv av 29/6—45 til Stortinget betegnet det solidariske erstatningsansvar som grunnlovstridig og «høyst betenkelig i sine sociale konsekvenser».

Når så fremtredende representanter for den juridiske stand uoppfordret finner å burde fremkomme med sådanne uttalelser om vedk. bestemmelse, må det være berettiget å si at dommen i Hamsunsaken konstitusjonelt og rettslig sett — og følgelig også moralsk — står så svakt, at saken bør gjenopptas for å pådømmes i en roligere atmosfære.

Landssvikloven er blitt forsvart med påstand om at den var et «amnesti»-lov. Ifølge prof. Skeie er dette en hykelsk påstand og det motsatte av sannheten. Straffelovens førkrigsparagraf 86 hadde en strafferamme fra 3 år til livstid. Den høye minimumsstraff viser at paragrafen tar sikte på alvorlige, bevisst forrederiske handlinger til beste for fienden «under en krig hvori Norge deltar.» eller «med sådan krig for øye», d. v. s. under der militære operasjoner eller forestående sådanne. Anførslen «krig for øye» må her fornuftmessig være knyttet til et kriterium som tydelig tilkjennegir for enhver at statlig krigføring forestår, d.v.s. iverksettelse og opprettholdelse av krigsmobilisering, jfr. Mil. str.lov § 3, hvor etter denne lovs kap. 8 og 9 (krigsartiklene) er anvendelig kun når den vepnede makt er på krigsfot.

Landssvikloven trakk imidlertid inn under § 86 handlinger som var så uvesentlige at de ikke kunne berettiget bruk av en så streng strafferamme. Den fastsatte dessuten dødsstraff, og forhøyet bøtstraffens maksimum fra kr. 10 000 til ubegrenset. Også en rekke andre bestemmelser var av skjerpene art. Men loven forandret ikke forutsetningen for bruken av § 86 eller de nye tilleggsbestemmelser, d.v.s. anvendelig-

heten var fortsatt begrenset til tiden for aktiv statlig krigføring eller umiddelbart forestående sådan, markert ved krigsmobilisering.

Som bekjent er det meget delte meninger om dette straffegrunnlag har foreligget etter 10/6 1940. Høyesterett tok stilling til spørsmålet uten å kjenne kapitulasjonsavtalen, og var dermed bundet. Men påtalemyndigheten trakk ikke de fulle konsekvenser av dette syn på krigføringsproblemet. Hvis krigen fortsatte etter kapitulasjonen skulle ifølge prinsippet om likhet før loven overmåte mange som nå er gått fri vært dømt for bistand til fienden, således bl. a. Adm.-rådet og Overkommandoen samt noen hundre tusen tyskarbeidere.

Norges statlige krigføring opphørte imidlertid ved den av regjeringen godkjente kapitulasjon pr. 10/6—40. Senere er det ikke utført noen militær operasjonsordre fra norsk overkommando, og den norske regjering har ikke eiet noe krigsskip eller fly som har deltatt i militære operasjoner. Den norske deltagelse i krigen har vært begrenset til frivillig tjeneste i britiske forband under engelsk ledelse, → et uomtvistelig og offisielt konstatert forhold.

Den norske demobilisering pr. 10/6—40 med samtidig vedtak av æresforpliktelse til passivitet for norske offiserer for krigens varighet skulle utelukke bruk av bestemmelsen om «krig for øye». Den såkalte mobilisering av nordmenn i utlandet (England, Canada og U.S.A.) ble som kjent ikke tillatt gjennomført tvangsmessig, og var således bare en form for frivillig rekruttering.

Her svikter således selve hovedgrunnlaget for rettsoppgjøret. Men man leter for gjeves i oppgjørdommene etter innrømmelse herav, eller om tvil som av den grunn er regnet tiltalte til gode. Tvertom er det i sågodtsom samtlige dommer hevdet at vedk. tiltalte har vært — eller måtte være — på det rene med at krigen fortsatte. Dette uansett Undersøkelseskommissionens konstatering av at det var «en ikke ualminnelig oppfatning at krigen var slutt» for Norges vedkommende ved kapitulasjonen. De som har ment dette skulde altså paradoksalt nok være å finne blant de såkalte «gode nordmenn».

Påstanden om at det fortsatt besto en teoretisk krigstilstand så lenge det ikke var sluttet fred, kan ikke gi grunnlag for bruk av § 86.

Denne teoretiske tilstand som Norge ensidig har hevdet i forholdet til Tyskland, vedvarte i tilfelle til ut i 1951.

Hamsun er altså til skade for sitt renommé i hjemlandet kommet inn under et oppgjør som ikke fyller de krav man i normale tider stiller til rettsvesenet. Ut over det foran anførte og tildels fra andre synspunkter er dette offentlig påtalt fra mange kompetente hold, således som bekjent fra «Institutet för Offentlig och internationell Rätt» som erklærte at oppgjøret var uten forbindelse med «rätten i vanlig mening». Dessuten fra professor Fr. Castberg som på det offentlige vegne har erkjent at det var et hevneoppgjør. H.r.advokat Kiær Mordts bok «Det urettfærdige rettsoppgjør» bør også nevnes.

Det er vel Hamsuns avisartikler under okkupasjonen som skapte hetsopinionen imot ham ved frigjøringen, særlig hans hyldest til Hitler. Antagelig har hans syn på Versailles-fredens urimeligheter vært en drivfjær. Hyldest-artiklen må sees som et uttrykk for en personlig vurdering. Den har ihvertfall intet med landsforrederi å bestille. Churchill og Paven har også hyldet Hitler. Retten til menings- og yttringsfrihet bør være uavhengig av de konflikter de politiske statsledelser roter nasjonene inn i. Krigens vesen skal helst være ridderlig kamp mellom statenes militære styrker alene, og ikke utarte til hysterisk hatskhet som tilfellet var i verdenskrigen på grunn av folkerettsstridig sivil innblanding. Den «uhyggelige hån» redaktør O. Røgeberg bebreidet Hamsun i «Dagbladet» kunne rettere sies å være en erfaren manns velmente advarsel til ubesindig patriotisk ungdom mot uoverveilede handlinger, — en advarsel som forøvrig var på linje med de oppfordringer som kongen og regjeringen samt mange andre ledende personligheter m. fl. offentlig fremkom med i 1940.

Etter de vanlige rettsprinsipper som i likhet med fortolkningen og anvendelsen av de gjeldende lovbestemmelser ikke besto sin prøve i oppgjørstiden, kunne og burde Hamsun vært frikjent, ihvertfall på subjektivt grunnlag.

Den engelske professor Carr som i sin bok «Conditions of peace» har trukket opp retningslinjene for forholdet til Tyskland etter verdenskrigen, har her midt under krigen (i 1943) anført at det var vanskelig å tenke seg noen annen mulighet for opprettholdelse av Europas stilling som verdens sentrum, enn en

fullstendig tysk seier over U.S.A. og England. Dette er et interessant eksempel på en betydelig mere gjennomført menings- og yttringsfrihet i England, enn den som man her i landet har villet innrømme en ledende forfatter. England satte heller ikke i scene noe «retts»-oppgjør på Scilly-øyene, som hadde vært okkupert, og behandlet sine frontkjempere meget liberalt, skjønt ingen av disse kunne være i tvil om Englands stadig krigførende status.

Hamsun hadde et europeisk syn på forholdene, svarende til professor Carrs, — et vid syn som nødvendigvis måtte reagere imot de vanskeligheter for Europa som måtte bli følgen av Englands aksjon mot Tyskland i forbund med Sovjet-Samveldet, og på lengere sikt herigjennom også for Norge. Jfr. Mowinckels uttalelse i Stortinget 8/4 1940 om Englands bevisste og planmessige provokasjon som førte til invasjonen.

Enten man legger et objektivt eller subjektivt syn til grunn skulle det således være meget som taler for gjenopptagelse av Hamsuns sak med sikte på å fjerne den mentale belastning som denne rettssak har knyttet både til Norges navn i utenverdenen, og til Hamsuns minne innenlands. Europeisk sett vil det være mor Norge som ville vinne mest på det.

Det kan være av interesse i denne forbindelse å referere endel uttalelser om Tyskland fra andre av våre navngjette forfattere, uttalelser som gjelder den tyske nasjons karakter og mentalitet, når den bedømmes uten forstyrrende affektbetont innstilling (imot en diktators ledelse under krig).

Bjørnstjerne Bjørnson: «Mitt livs drøm er at alle germanere vilde forene seg. Måtte disse drømme gå i oppfyllelse, så at det ble forundt menneskene verdensfred... Vår bestemmelse i verdenshistorien fører oss til det folk med hvem vi har blod og kristendom felles».

«Vi må forsikre Tyskland at vi ikke hører med til dets fiender».

Henrik Ibsen: «Jeg tror at vi nu står foran en tid, da den politiske og sociale tanke i sin nuværende form vil opphøre at eksistere, og at de begge (Norge og Tyskland) vil vokse sammen til en enhet som innebærer den første betingelse for menneskehetens lykke».

Ronald Fangen: «Tyskland er et av verdens høyeste kulturland. Det tyske folk har en viden, et kunnskapsforråd, en originalitet, en arbeidsomhet, en organisasjons-

evne, en selvdisiplin som er noe henimot enestående».

I lys av disse uttalelser er det interessant å konstatere at utviklingen har ført Norge og Tyskland sammen i Nato til virke i felles interesse tross alle hittidige motsetningsforhold. Det kan også være av interesse å nevne at en vid-synt norsk statsmann i okkupasjonstiden har skrevet bl. a.: «Alle andre stridigheter mellom landene er uvesentlige, — det er bare ett som er sikkert: den endelige kamp vil komme til å stå mellom Øst og Vest».

F. K.

Esaus gamle land

(Forts. fra side 5).

kes historie, er fylt av hat mot Edom. Disse edomitter blir skrekket ut som hedninger og avgudsdyrkere, skjønt de i likhet med ørkenstammene hadde bevart en ikke aggressiv urmonotisme og åpenbart ikke hadde avgudsbilder. Imidlertid vilde de ikke underkaste seg presteskapet i templet i Jerusalem. En vill krigshets mot det lille, selvbevisste folk finnes i 49. kapitel, v. 7—18 i Profeten Jeremias. Der blir også ødeleggelsen av hovedstaden Bozra, på hvis veldige ruiner vi står, forkynt. Denne forutsigelse av et grusomt masseslakteri ble imidlertid fremsatt bare kort tid før innvånerne i Juda selv ble ført bort i babylonisk fangenskap. Edom er antagelig samtidig kommet under babylonisk herredømme og overlevet altså slik Juda.

Da Kyros, perserkongen, etter erobringen av Babylon i 538 tillot jødene å vende tilbake til Palestina, fantes Edom fremdeles som en småstat. Romerne innsatte, for endelig å skaffe ro i Palestina, etter at Pompeius hadde erobret landet i år 63 før Kr. edomitterfyrsten Herodes som konge. Denne regjerte imidlertid ikke lenger fra Petra. Dengang ble det nødvendig for den jødiske historieskrivning å tilsløre den gamle strid med Edom, og så puttet en inn fortellingen om velsignelsen av Esau, hvoretter Esau en dag skulde kaste av seg Jakobs åk og selv bli herre. (1. Moseb. 27. 40). Dette ble gjort som en høflighet mot edomitten Herodes, som med de romerske legioner bak seg hadde makten i landet og som var en så hissig og streng herre, at man til og med har tilskrevet ham barnemordene i Betlehem. Edomittene blander seg så som følge av den maktstilling dets fyrstehus hadde med befolkningen i det daværende romerske Palestina.

I deres hjem i Seir-fjellene slo nå nabataerne seg ned, et høyt begavet arabisk folk, med øynene oppladt for den greske kul-

Hvorledes Peiping overvåker —

(Forts. fra s. 4).

ordne seg. Deres skjebne som kom ut av rekken var en mektig advarsel. Det samme gjelder de tallrike henrettelser av bønder i begynnelsen av femtiårene. Det ble uavlatelig snakket om deres kontrarevolusjonære sinnelag, prosessene og henrettelsene som et advarende eksempel også for «mindre forbrytere» som anmasset seg til å kritisere regjeringen. Slike folk ble dømt til tvangsarbeid for at de kunne bli «reformert».

Og nå ble det åpenbart at det ikke var tilstrekkelig bare med å underkaste seg regimet. «Det blir krevet noe positivt av hver enkelt, og det er ubetinget nødvendig å vise åpen begeistring for sosialismen og dens krav».

Det ytre tegn på det kommunistiske resultat når det gjelder den almindelige kontroll av landet er en ensformig, sjuskete kappe av uniformitet. Man ser det på massens oppførsel og på hvor

turs skjønnhet, den som jødene engang bekjempet i den forbitrede Makkabeeroppstand. Nabatæerne, som også bygget vidunderlige små byer i Negevørknen med store karavaneseraier, slik at en har kalt dem hotellnæringsens fedre, gjorde Petra til en trolldomsaktig vakker by. De hadde mottatt mange inntrykk gjennom sine handelsforbindelser. Således bygget de templer i den skjønneste greske stil og ved siden av dem pagoder som så indiske ut. Byen Petra var i deres tid vel 4 kvadratkilometer stor og hadde imponerende tårn og porter. Det finnes omkring 1000 minnesmerker bevart idag, 25 av dem er klassiske, laget etter greske og romerske forbilder. Det er et romersk teater der og også kristendommen synes å ha fått fotefeste. Kanskje er til og med det romerske Juno-tempel i Petra, som araberne idag kaller «Qasr el Bint» (Pikenes borg) blitt forvandlet til et Mariatempel. Men, da Muhammed, den Guds profet, opptrådte, da gikk nabatæerne som folk samlet over til Islam, trette av de endeløse krav om penger fra den byzantinske rikskirke og av alle de frukteløse dogmatiske stridigheter. — Petra var forøvrig brukt som forvisningssted for opposisjonelle geistlige, og de har sikkert latt befolkningen få del i sine klager over den sentrale kirkeledelse.

Således stammer befolkningen i det egenartede Petra, den arkeologiske by som stråler så vidunderlig i det rødlige aftenlys fremdeles fra de gamle nabatæer, og innbyggere har bevart den gamle tradisjon med god bevertning av gjestene — — —

Omar Amin von Leers.

lettvint det er å lede den. Det er en kappe som er vevet av tråder av frykt og forsiktighet. Og vevstolene er de eksistensgrupper som kineserne nå blir presset inn i.

Skoleklasser eller grupper av studenter, verksteder, fagforeninger, ungdomsforeninger eller håndverkere og arbeidere på kolkossene er formidlere av den lære som blir bibragt folket, at mennesket må glemme at det er en egen personlighet og at det som kommunist må synke ned i massen som et statens kollektiv-vesen.

Ved gruppesammenkomster, som ofte finner sted etter festaftner, blir det holdt alminnelig kritikk og selvkritikk, hvor det foregår skriftlig, slik kommunistene så mesterlig arrangerer det. Bare et eksempel: En gruppe lærde vitenskapsmenn tilbringer ukentlig fire timer sammen for å diskutere hverandres livsfilosofi og for å kontrollere at den er «korrekt» og overensstemmende med de fastsatte ideer.

Denne kritikk og selvkritikk danner en meget viktig del av den kontrollmekanisme hvormed kommunistene overvåker de intellektuelle, studentene og embetsmennene. Som en kineser sa det, så er det ofte meget vanskelig for mange mennesker å holde munn, når en uavlatelig blir oppfordret til å si sin mening fritt, og særlig når din egen venn oppfordrer deg til å gjøre det.

Hver slik gruppe har minst én aktivist. Han, eller hun, er ofte, eller kanskje som regel, personalfunksjonæren, som er den viktigste person i arbeidskretsen, det være seg i embetskretsen, skolen eller organisasjonen, og han er alltid partimedlem. Han har alltid et eget kontor og hører med til de prominente. Alle personalspørsmål avgjør han, dog alltid usynlig. Dog hans foresatte vet å bedømme ham og avgjøre hans pålitelighet. Mange kinesere må utfylle tallrike spørreskjemaer. 2—3 ganger i året. De må fortelle utførlig om sine egne forhold, og ikke bare om seg selv, men også om familien, slektninger og venner, om forretningsaffærer og om politiske forhold. Videre må de si sin mening om internasjonale politiske spørsmål, om den kinesiske borgerkrig og om «befrielsen» av riket.

Skulde de nye beretninger avvike fra de tidligere, må forskjellen forklares og begrunnes og kontrolløren har rett til å stille spørsmål om alt som vedrører spørreskjemaet. Hans mening er ofte avgjørende når det gjelder et skifte av arbeidssted eller

ansettelsen av en ufeksaminert student.

Også privatlivet til kineserne i byene blir stadig kontrollert og overvåket av «gateutvalget». Disse blir hjertelig avskydd av borgerne. Ofte er en eller annen fin megære formann og hun kjenner hele verden i sitt kvartal og alles hemmeligheter.

Det påhviler gateutvalgene å kontrollere de tilreisende fremmede, å fastslå hva de gjør og hvem de omgås, hvor mange klær han har og hvorledes han har klart å kjøpe seg en ny dress! Utvalgene sørger også for gjennomføringen av påbudte demonstrasjoner.

De her skildrede metoder er de som Peiping gjør bruk av for å kunne overvåke den fjerneste del av Kina med sine 650 millioner innbyggere.

Bak kulissene:

(Forts. fra s. 4).

«Her dreier det seg om Frankrikes vitale interesser, herr Flandin», innskyter Daladier, «og da må det ofte handles raskt!»

«At Frankrikes vitale interesser må forsvares er alle franskmenn enige om», svarer herr Flandin, «men ingen må ta seg rett til å proklamere visse interesser som vitale når de i virkeligheten ikke er det!»

Daladier skal til å bruse opp, men han behersker seg. Han kunde fortelle denne ubehagelige advarer det uvanlige forslag han har gjort premierminister Chamberlain for å undgå krigen, men han gjør det ikke: han har jo ikke fått noe definitivt svar fra London ennå.

«Folket vil ikke ha krig», fortsetter herr Flandin. «Jeg kommer nettopp fra departementet Yonne (et bondeområde i Midt-Frankrike), min datter har giftet seg der. Jeg har talt med svært mange bønder. Av våre døde fra verdenskrigen var 80 prosent av bondeett, men likevel er bøndene straks rede til å marsjere igjer, hvis — ja, hvis fransk jord er truet. Men de vil ikke marsjere for å hindre 3,5 millioner tyskere i å slutte seg til moderlandet!»

Herr Flandin reiser seg og Daladier ledsager ham til døren. Flandin legger hånden på dørklinker, da holder Daladier ham tilbake.

«Flandin», sier han, «De kan være sikker på at jeg bare har truffet de helt uundgåelige sikkerhetsforholdsregler. Når det blir nødvendig sammenkaller jeg parlamentet. Men De har selv vært regjeringssjef i vanskelige øyeblikke. Husk på at det finnes situasjoner da en inn gripen fra parlamentet kan ødelegge alt! Tro meg, jeg har forsøkt det ytterste, men alt er fremdeles svende — jeg ber Dem av hele

SVERIGES KRIGSFORBRYTELSE

(Forts. fra s. 2).

nesker som godtroende hadde flyktet til vårt land.

Den uhyggelige oppvåkningen av den svenske idyll i Backamoleiren skildres av den tyske forfatter på en måte som etser seg inn i lesernes samvittighet: scenene med selvmord og systematisk selvlemlestelser, hvorigjennom de fortvilede mennesker søkte å undra seg utleveringen, er utholdelige — — —

Overføringen til slaveskipet gikk planmessig for seg. Forsvarsmakten, som hadde hatt ansvaret for leiren, unndro seg i størst mulig utstrekning bøddelarbeidet — offiserer som kjente seg dypt vanæret tok avskjed — men den humanitære Møllers garde av stovvoksne revolver- og batongbevæpnede spesialpolitimenn tok seg av oppgaven. Dog ikke med lett hjerte, ikke så få av de utvalgte inn-

leverte sykemeldinger. Og en av de politimenn som tilhørte overvåkingen i den transport som forfatteren medfulgte, uttalte sin bitterhet over å være blitt kommandert til et slikt vanærende oppdrag. Da tyskeren på sin side uttalte sin forbauselse over at slikt noe kunne skje i et demokratisk land som Sverige, lo han bittert: «Demokrati? Ja, viselig er vi demokrater, men bare på papiret. Med politikken har vi intet å gjøre, den er det andre som ordner med. Vårt folk er mot at dere blir utlevert».

Etter syv års fryktelige opplevelser i de sovjetiske slaveleirene, lykkedes det Hans Helmut Barkenthin sammen med en kamerat å undkomme til Vest-Tyskland. «Om våre andre kamerater har vi intet hørt», skriver han. — Etter hjemkomsten har han skildret årene i de sovjetiske leirene i en bok som utkom i 60 000 eksemplarer. Med boken «Camp der falschen Hoffnung» har han nå, fremholdes det, oppfylt et samvittighetsanliggende, for opplevelsene i Sverige utgjorde i hans eget liv et «fall ned i helvete» — Høllensturz — mere avgjørende enn de bitre år som fulgte etterpå.

Og det tyske folk, som herrene Erlander, Undén etc. for fjorten år siden anså å være ute av regningen for uoverskuelig tid fremover, får som sagt idag anledning til som interesserte lesere av Barkenthins bok, å verdsette det regime som fremdeles skjøtter det svenske demokrati, det som i presse, radio og fjernsyn helt siden krigens slutt har vært intenst opptatt med tyske «krigsforbrytelser».

De fotografier som ledsager denne artikkel gir bare et svakt bilde av de metoder som ble anvendt da flyktningeleiren ble stormet 30. november 1945. I et TT-referat fra rømningen av Ränne-slåttsleiren heter det blandt annet: «Ennu før de militære hadde rukket å omringe alle barakkene, hadde mellom 100 og 200 mann samlet seg i en stor klynge midt inne i leiren — Det tok adskillig tid før politiet hadde fått rensset opp hele plassen — — Politiets batonger arbeidet i ett og slo mennene bevisstløse». Og den av regjeringen beordrede «sivile observatør», daværende statssekretær Ingvar Lindell, meddelte i sin offisielle rapport at «evakueringen av alle leire for internerte tyskere og baltere skjedde med stor dyktighet og på en human måte». Det er samme Lindell som nå har avansert til svensk justisminister.

mitt hjerte, gjør ikke oppgaven vanskeligere for meg!»

Flandin går, men selv Daladiers siste ord har ikke kunnet berolige ham. Kommen hjem dikterer han ned alt det han sa til ministerpresidenten og sender ham referatet med særskilt bud. Men ikke nok med det, han går selv personlig til republikkens president og overgir ham det samme memorandum.

(Neste gang: Overraskelse for ministrene).

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen Kirke — Voldsminde

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien, 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, pris 87 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstier av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Har du husket

å fornye abonnementet for 2. halvår 1959? Hvis ikke må det gjøres omgående, for nå blir vi nødt til å stoppe avisen til dem som ikke har betalt.

Frontkjemperbarnas penger -

(Forts. fra s. 1).

hertil ble h.r.advokat Arnesen bedt om å gjenta kravet om tilbakebetaling av premiene overfor «IDUN» samt å gå til søksmål mot selskapet, dersom det ikke gikk med på tilbakebetaling. H.r.advokat Arnesen meddelte dette videre til «IDUN».

I brev av 14. mai 1947 til «IDUN» gjentok ED sitt krav om tilbakebetaling av premiene til ED og fortsatte:

«Etter ED's oppfatning er de forsikrede forpliktet til å tilbakelevere polisene til «IDUN». Det er imidlertid «IDUN» selv — ikke ED — som må ta de nødvendige skritt til å få polisene tilbakelevert».

«IDUN» skrev så til mødrene til de forsikrede barn og meddelte at da tegningen av polisene var ugyldig og «IDUN» plikter å tilbakebetale de innbetalte premier «må vi få innsendt nevnte poliser. Vi tillater oss å henvisse til vedlagte sirkulære». ED's brev av 14. mai 1947 ble så vedlagt i fotostatokopi.

En rekke av poliseinnehaverne sendte polisene inn til selskapet, mens andre lot være.

Med 10. november 1947 sendte «IDUN» oppgjør til h.r.advokat Finn Arnesen. I brevet heter det bl. a.: «Utbetalingen foretas med forbehold om tilbakebetaling forsåvidt de sikrede skulle få domstolens medhold i at forsikringene er bindende».

Den 24. november 1956 fremsatte o.r.sakfører Gunnar Heiberg krav overfor «IDUN» om utstedelse av ny polise eller utbetaling av forsikringssummen. Saken ble forelagt for Justisdepartementet som fastholdt sitt tidligere standpunkt. O.r.sakfører Heiberg uttok forliksklage på vegne av 3 av de forsikrede. Klagen ble forkynt for «IDUN» den 24. oktober 1957 og henvist til retten den 4. november 1957. Stevning innkom til retten den 17. februar 1958. Samtidig med at saksøkte leverte tilsvaret den 9. april 1958 stevnet han Staten v/ Justisdepartementet, v/ departementets sjef, idet «IDUN»s regresskrav mot Staten forsåvidt saksøkeren skulle få medhold, ble dratt inn i saken i medhold av tvistemålslovens § 69. Samtidig oppfordret saksøkte Staten til i medhold av tvistemålslovens § 80 å tre inn som hjelpeintervenient for «IDUN».

I prosesskrift av 14. august 1958 tok Staten til gjenmæle og erklærte hjelpeintervenienten i medhold av tvistemålslovens § 75. Sakene blir i medhold av tvistemålslovens § 69 å forene.

Et vesentlig punkt

I F.og L. er det gitt utførlig referat av saksøkernes og de saksøktes innlegg. Dog skal vi her fra dommen sitere ett av de vesentlige punkter i saksøkerens fremstilling:

«Høyesterett har avgjort at Frontkjemperkontoret var et ulovlig organ. Det betyr imidlertid ikke at kontoret manglet retslig handle-evne. Kontoret var således ikke avskåret fra å foreta fullt lovlige og respektable handlinger med retslig bindende virkning».

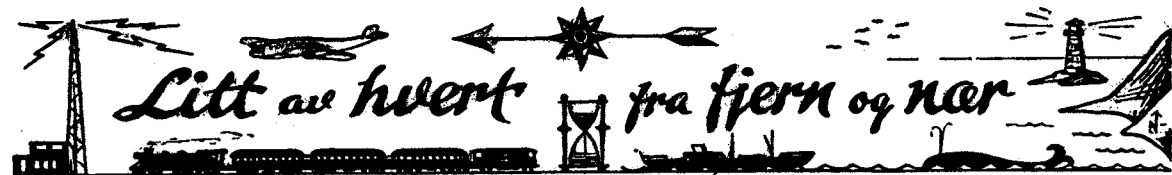
Retten anfører:

Selv om disse poliser ble tegnet til fordel for små barn som intet galt hadde gjort, og selv om det godt kunne tenkes tilfeller av at en forsikring til fordel for et slikt barn kunne være fullt gyldig, så måtte det både for Frontkjemperkontoret og Idun være klart at en organisert tegning av slike forsikringer fra Frontkjemperkontorets side gjorde også de enkelte forsikringsavtaler rettsstridige og ugyldige.

Fullt så klart har ikke saken fremstillet seg for vergene til de forsikrede. En må gå ut fra at det for dem først og fremst har fremstillet seg slik at barnet har mistet sin forsørger fordi denne har kjempet for noe han mente var riktig, og at det ikke var noe urimelig i at barnet — i den tragiske stilling det var kommet — fikk den forholdsvis beskjedne støtte som en slik gavepolise representerte. Dertil kommer at politen fremtrer som et fullt gyldig papir fra et forsikringsselskap som vergen ikke hadde noen grunn til å tro var noe NS-infisert, og som heller ikke var det.

På den annen side må en gå ut fra at samtlige verger var klar over at den fronttjeneste som de falne hadde utført var bistand til fienden i aller egentligste forstand og at støtten ikke kom på initiativ fra lovlige norske myndigheter eller folk som støttet disse i kampen. De har sikkert alle forstått at dette var noe de fikk fra tysk hold eller fra tyskvennlige norske kretser eller institusjoner, som f. eks. Frontkjemperkontoret. All sannsynlighet taler forøvrig for at det ved forsendelsen har fremtrått klart at det var Frontkjemperkontoret som sendte dem politen. Det er liten grunn til å anta at kontoret har hatt noe ønske om å skjule dette. Vergene hadde således all grunn til å stille seg ytterst tvilende til hvordan det ville gå med utbetalingene av disse forsikringer dersom tyskerne skulle tape krigen.

Det er dette som etter ret-

NY FN-DELEGERT

Philip Klutznick, president for den jødiske høygradfrimurerorden B'nai B'rith er nå ifølge en melding i «National Jewish Post and Opinion» utpekt som delegert til FN. Dermed har da denne zionistiske verdensorganisasjon fått sin offisielle representant ved FN.

*

TEORI OG PRAKSIS

Siden vi skriver om zionismen, kan det ha sin interesse å gjengi noe som organet for White Defence League i London «Nottingham News» meddeler. Bladet forteller at mens zionistene i staten Israel håndhever en streng rasebeskyttelseslovgivning, driver de i England via en ny organisasjon «Star's Campaigne for Inter-Racial Friendship» åpen raseblandingspropaganda, som står i direkte

tens mening må være avgjørende når en skal vurdere om vergene var i god tro. For mødrene måtte disse gaver fortone seg vesentlig annerledes enn tilfelle var i den sak som er referert i Rt. 1956 side 36.

Rent forretningsmessig hadde ikke «Idun» noen oppfordring til å ta opp spørsmålet om gyldigheten av polisene da det for selskapets økonomi kunne være likegyldig om pengene gikk til staten eller til de forsikrede. Selskapet hadde således ikke noen grunn til å ta noen skritt etter restitusjonsloven.

Det som det imidlertid kunne være spørsmål om var om selskapet hadde en plikt til å si fra til de forsikrede straks okkupasjonen var forbi. Selskapet var jo nemlig klar over at det hadde inngått en rekke ugyldige forsikringsavtaler uten at ugyldighetsgrunnen fremgikk av polisene. Grunnen til at disse poliser befant seg hos de sikrede var at «Idun» hadde ment det var for stor risiko for selskapet å nekte å ta imot forsikringene. Om selskapet her har handlet riktig er et vurderingsspørsmål som ikke har noen betydning for avgjørelsen av denne sak.

Men meget kunne tale for at selskapet burde sagt fra til de forsikrede straks dette kunne skje uten risiko.

Retten finner imidlertid at dette ikke kan påberopes av de sikrede i forholdet mellom dem og selskapet. Grunnen til at selskapet ventet med å gi slik underretning var at det ville la de myndigheter som hadde med rettsoppgjøret å gjøre ha utspillet. For selskapet har det ikke vært noe om å gjøre at barna ble

motstrid til det som praktiseres i Israel.

*

KAMP OM FLYKTNINGEGODSET

I «Informationsbrief» som sendes ut av Stahlhelm, berettes det at de flykninger som kommer til Vest-Tyskland fra Øst-sonen er blitt årsak til stor strid. Som bekjent driver den østtyske Pankowregjering en blomstrende forretning med det etterlatte flykningegods — inventar i boligene og verdigjenstander av forskjellig art. For å omsette dette ble opprettet «Volkseigenen An- und Verkaufsgeschäfte». Imidlertid vakte disse missunnelse hos sovjetrusserne og i den «fri og demokratiske» Pankowstat har russerne nå gitt ordre til at det når det gjelder «varer» som det er

hindret i å få forsikringene oppfylt. Man må også ta i betraktning at ingen av forsikringene var forfalne. Dersom selskapet sendte ut en alminnelig underretning til de forsikrede om at forsikringene var inngått på ugyldig vis, måtte det i hvert fall være klart at de ikke ville få noen penger. Dertil kommer at det ikke bare er måten hvorpå avtalene er inngått som gjør disse ugyldige. De er således ikke bare relativt ugyldige som hevdet av saksøkerne. Avtalene er reproberte i den forstand at rettsordnen ikke ønsker at avtalene skal oppfylles.

De er nemlig stiftet som ledd i en aksjon som har bistand til fienden som formål. Dette berører ikke bare måten avtalene er fremkommet på, men også selve avtalene.

Saksøkte blir etter dette å frifinne.

Regressaken bortfaller derfor.

Retten finner at saken var så tvilsom at det var fyllestgjørende grunn for saksøkerne til å la den komme for retten. Saksomkostninger blir derfor ikke tilkjent. I regressaken bærer også hver av partene sine omkostninger.

Domsslutning:

1. Livsforsikringsselskapet «IDUN» frifinnes.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke.

Retten hevet.

Reidar Friis Bull (sign.)

Arnt Jarset (sign.)

Arkitekt

HUSTAD

BÅRUMSV. 5, Ø. ULLERN
Telefon 55 61 20 — Oslo

mangel på eller som har større verdi, så skal dette meldes inn på forhånd til den sovjetiske garnisonskommandant, slik at sovjetborgerne først kan velge seg ut det de vil ha av «flyktingegodset» før de tyske tjenestesteder kan forføye over det. Mest ettertraktet blandt russerne er ur, malerier, tepper, smykker og husholdningsapparater. Straks etter anskaffelsen blir «varene» transportert til Sovjetsamveldet.

*

GREI BESKJED

Etter at Dalai Lama hadde klaget til FN over det røde Kinas utryddelse av tibetane forsøkte Sovjetsamveldet å bremse sine røde forbundsfeller litt. Imidlertid erklærte den kinesiske utenriksminister kort og godt: «Tibet er kinesisk og ikke sovjetisk! — — »

*

PENGER TIL ANTIHVIT PROPAGANDA

New York Times meddeler at formannen Andrew Goodman i American Jewish Committee har stillet 5 600 000 dollar til disposisjon til propagandaformål. — Bladet «Truth Seeker», New York føyer forklarende til at den store sum skal brukes til propaganda for raseblanding i USA og dels til zionistisk propaganda.

*

SAMLING AV NASJONALE GRUPPER I USA?

Tidsskriftet «Right» i San Francisco bragte i augustnumret en meddelelse fra Chicago om at en rekke nasjonale partier, grupper og personer fra næsten alle stater i USA hadde dannet en nasjonalkomite for et felles nasjonalt parti for å forsøke å samle alle de nasjonale krefter i USA. Til formann ble valgt Roderick J. Wilson.

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:

Kierschowsgt. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Boks 3214

Abonnementspriser

Kr. 25,- pr. år, kr. 12.50

pr. halvår. Sverige og

Danmark: kr. 29.00 pr.

år, kr. 14.50 pr. halvår.

Utlandet forøvrig: kr.

33.00 pr. år, kr. 16.50 pr.

halvår. I nøytralt om-

slag kr. 35.00 pr. år, kr.

17.50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter

over en spalte.

Bruk postgironr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Sambandstrykkeriet

Oslo